

Despre viața de student și cât de câcat e ea

O deturnare a textului original din 1966, „De la misère en milieu étudiant considérée sous ses aspects économique, politique, psychologique, sexuel et notamment intellectuel et de quelques moyens pour y remédier”

Cuprins

1. A face ceea ce e rușinos și mai de rușine, făcându-l public	3
2. Către realizarea practică a teoriei	7
3. A crea în sfârșit o situație ce trece dincolo de punctul fără de întoarcere	10

1. A face ceea ce e rușinos și mai de rușine, făcându-l public

Putem afirma cu destulă siguranță că studentul este în mod universal cea mai demnă de dispreț creatură din România, în afară de polițist, de politician și de preot. Însă motivele pentru care el este disprețuit sunt deseori motive false ce reflectă ideologia dominantă, pe când motivele pentru care este disprețuit în mod just, dintr-un punct de vedere revoluționar, rămân reprimite și ascunse. Partizanii falsei opoziții sunt conștienți de aceste lipsuri – lipsuri ce ei înșiși le au – însă ei își maschează disprețul printr-o admirație superioară față de studenți. Intelectualii impotenți intră în extaz când vine vorba de ”mișcarea studenților”, iar organizațiile birocratice în declin (de la partidele așa-numite ”de stânga” la organizațiile studențești) s-au întrecut cu gelozie în a-și manifesta ”sprijinul moral și material”. Vă vom arăta motivele din spatele acestei griji în ce privește studentul și modul în care ele pornesc din realitatea dominantă a capitalismului omniprezent. Ne vom folosi acest text pentru a le denunța unul câte unul: suprimarea alienării (depersonalizării) urmează cu necesitate aceeași cale ca și alienarea.

Până acum analizele și studiile privitoare la viața studentului au ignorat esențialul. Nici una dintre ele nu trece mai departe de punctul de vedere al specializărilor academice (psihologie, sociologie, economie), și astfel rămân în mod fundamental eronate. Fourier a expus de mult această ”miopie metodică” în a trata întrebări fundamentale fără a le corela cu societatea modernă ca un întreg. Totul este spus despre această societate în afară de ce este ea cu adevărat: o societate dominată de mărfuri și de spectacole.

Spectacularizarea obiectificării operată de capitalismul modern alocă tuturor un rol specific într-o stare generalizată a pasivității. Studentul nu face excepție de la această regulă. Al său e rolul provizoriu, o simplă repetiție pentru adevăratul rol ca element de conservare a funcționării sistemului mărfurilor. A fi student e o formă de inițiere.

Această inițiere recapitulează în mod magic toate caracteristicile inițierii mitice. Ea rămâne cu totul ruptă de realitatea istorică, individuală sau socială. Studentul duce o viață dublă, prins între statutul prezent și viitorul statut cu totul separat în care într-o zi va fi aruncat în mod abrupt. Între timp conștiința sa schizofrenică îl face capabil de a se retrage în ”grupul de inițiere”, să uite de viitorul său și să stea la căldurică în transa mistică a prezentului, adăpostit de pericolul istoriei. Nu e deloc surprinzător faptul că evită să-și înfrunte situația, mai ales în aspectele sale economice: în ”societatea îmbelșugată de azi” el e în continuare un milog. Mai mult de jumătate din studenți vin din grupuri cu venituri peste cele ale clase muncitoare și totuși cam tot atâția au mai puțini bani decât cel mai de jos muncitor, astfel încât sunt nevoiți să-și vândă forța de muncă pentru un salariu mizer încă din timpul studiilor. Într-o perioadă în care din ce în ce mai mulți tineri se eliberează de prejudecăți morale și de autoritatea familiei, în același timp fiind supuși unei exploatare brute și nedeghizate de la cea mică vârstă, studentul se agață de o ”copilarie prelungită”, blândă și iresponsabilă. Crizele adolescente întârziate pot provoca certuri ocazionale cu familia, însă el acceptă fără a se plânge că e tratat ca un copil atât de aceasta cât și de către numeroasele instituții ce îi guvernează viața zilnică. Și dacă acestea din urmă se opresc vreodată din a se căca pe fața lui, e doar pentru a i-o putea trage pe la spate.

Proiecția conștiinței societății vinovate asupra studenților maschează mizeria și servitudinea tuturor. Însă disprețul nostru pentru student e bazat pe rațiuni destul de diferite. El este demn de dispreț nu doar pentru sărăcia sa reală, ci și pentru mulțumirea de sine în ce privește orice soi de mizerie socială, înclinația sa nesănătoasă de a se bălăci în propria sa alienare în speranța, pe lângă dezinteresul generalizat, de a trezi un interes în ce privește lipsurile sale particulare. Cerințele capitalismului modern global și globalizant determină faptul că majoritatea studenților vor deveni doar muncitori de birou de nivel

inferior, servind funcțiuni comparabile cu cele ale unor muncitori calificați din secolul XIX. Înfruntat cu perspectiva unei "recompense" atât de sinistre și mediocre pentru sărăcia sa curentă, studentul preferă să se refugieze într-un prezent netrăit cu adevărat, pe care îl decorează cu un farmec iluzoriu și care e vădit temporar de la un început.

Studentul e un sclav cu multă tărie sufletească: cu cât e legat cu mai multe lanțuri de către autoritate, cu atât se crede mai liber. Cu noua sa familie, Universitatea, el se vede pe sine ca cea mai "independentă" ființă socială, pe când el este de fapt în mod direct supus celor mai puternice trei sisteme ale autorității sociale actuale: Familia, Statul și Piața muncii. Ca și odraslă cuminte, recunoscătoare și supusă lor, el împarte și întrupează toate valorile și mistificările sistemului. Iluziile ce înainte trebuiau impuse funcționarilor, sunt acum internalizate și transmise de bună voie de masa viitorilor mici slujbași de birou și muncitori la tastatură.

Dacă sărăcia socială din Antichitate a produs cel mai grandios sistem de compensare din istorie – religiile, studentul, în sărăcia sa marginală, nu poate afla altă consolare în afara celor mai uzate imagini ale societății conducătoare: repetiția grotescă a tuturor produselor sale alienate și alienatoare. Valorile și entuziasmul ce reprezintă mândria micii sale lumi închise, au fost condamnate de istorie ca fiind iluzii cu totul demne de răs și de neatins.

Odată ca niciodată, Universitățile aveau un anume prestigiu; așa că studentul persistă în a crede că e norocos că se află acolo. Însă a ajuns prea târziu. Ca ființă ideologică neasumată, studentul român sosește întotdeauna prea târziu. Educația sa mecanică și specializată e la fel de profund degradată (în comparație cu nivelul formal anterior al culturii generale burgheze) ca și propriul nivel intelectual, din cauză că sistemul economic modern are nevoie de o producție în masă de studenți needucați ce au fost făcuți incapabili de gândire, transformați în simple automate de muncă și recipiente iraționale ale consumului. Universitatea a devenit o organizație instituțională a ignoranței. "Cultura înaltă" e degradată în producția după modelul liniei de asamblare a profesorilor, dintre care toți sunt cretini, iar majoritatea ar fi luați în răs și de o ceată de liceeni. Însă studentul, aflat într-o menopauză mentală, nu e conștient de toate acestea; el continuă să asculte cu respect de stăpânii săi, chiar dacă nu dă doi bani pe ce spun aceștia, reprimând în mod conștient orice spirit critic pentru a se scufunda pe sine în iluzia mistică de a fi un "student" – cineva devotat cu seriozitate învățării de lucruri serioase. Asta dacă nu are în vedere și în minte doar obținerea unei hârtii de prisos – așa-zisa diploma (caz în care are chef mai mult de distracție). Viitoarea societate revoluționară va condamna toată gălăgia sălilor de lectură și de curs ca nimic altceva decât poluare verbală. Studentul e deja o glumă foarte proastă.

Studentul nu e conștient că istoria alterează chiar și lumea sa ca un turn de fildeș. Faimoasa "criză a universității", acel detaliu al unei crize mai generale a capitalismului modern, rămâne obiectul unui dialog mut-surd dintre diferiți specialiști. Pur și simplu exprimă dificultățile acestui sector particular de producție și ajustarea sa întârziată la transformarea generală a aparatului productiv. Rămășițele vechii ideologii a Universității burgheze și liberale devin banalizate în timp ce baza ei socială dispăre. În era ceaușistă a granițelor închise, când statul așa-zis socialist a lăsat Universității o minimă libertate marginală, cea din urmă se putea imagina pe sine ca o putere cvasi-independentă. Însă chiar și atunci era legată în mod intim de nevoile acelui tip de societate, furnizând minorități cu o educație generală corespunzătoare, menite a-și ocupa locul în rândul experților spălați pe creier ce formau apexul gândirii și realizărilor "socialiste". Amărăciunea patetică a atâtor profesori nostalgici (mumii academice) pornește din faptul că și-au pierdut rolul de câini de pază ai viitorilor aristocrați intelectuali și au primit în schimb răspunderea considerabil mai puțin-nobilă de câini ciobănești ce au datoriat de a păstori turmele de truiditori către respectivele lor fabrici și birouri în concordanță cu nevoile economiei de piață. Acești profesori își mențin arhaismele ca o alternativă la tehnocratizarea Universității și continuă imperturbabil să aprovizioneze resturi de cultură "generală" către auditoriul format din viitori specialiști în nimic și care nu vor ști sau nu vor avea cum să se folosească de ele.

Mai serioși și ceva mai periculoși sunt conducătorii jenanți ai organizațiilor studențești, care cer o "reformă a structurii universitare" astfel încât universitatea "să se integreze și să se adapteze în viața economică, socială și la cerințele pieței", i.e. să se adapteze nevoilor capitalismului actual globalizat. Fa-

cultățile ce cândva furnizau "cultură generală" claselor superioare, păstrându-și din prestigiul anacronic, sunt transformate în fabrici cu hrănire forțată pentru creșterea funcționarilor de nivel mic și mijlociu și a angajaților din servicii. Departe de a contesta acest proces istoric, ce subminează unul dintre ultimele sectoare relativ autonome ale vieții sociale la cererile sistemului de mărfuri, "progresiștii" mai sus amintiți protestează împotriva întârzierilor și ineficiențelor implementării sale. Ei sunt partizanii viitoarei Universități cibernetice, ce deja își ridică capul urât pe ici, pe colo. Sistemul mărfurilor și servitorii lui moderni – aceștia sunt dușmanii. Iar cu dușmanii nu se tratează.

Dar toate aceste lupte au loc deasupra capului studentului, undeva în domeniul ceresc al stăpânilor săi. Propria sa existență e cu totul în afara controlului său – viața însăși îl depășește cu totul. Astfel din cauza acutei sale sărăcii economice, studentul e condamnat la o formă meschină de supraviețuire. Dar, întotdeauna cu totul satisfăcut, el face paradă de propria inteligență foarte ordinară ca și cum ar fi un "lifestyle" original, făcând o virtute din ponosirea sa și prefăcându-se a fi un boem, sau mai nou, un hipster. Acest comportament e în orice caz departe de a fi o soluție originală, însă ideea că cineva poate duce un stil de viață cu adevărat boem fără a rupe cu totul orice legătură cu mediul universitar e absurdă. Dar studentul hipster (și orice student care se preface că e de fapt astfel pe interior) se agață de versiunea sa degradată și imitativă a ceea ce reprezintă, în cele mai bune cazuri, doar o soluție individuală mediocră. Chiar și babele de la țară știu mai multe despre viață decât el. La 23 de ani după așa-numita Revoluție, așa-zisul nostru non-conformist, continuă să urmeze cele mai tradiționale forme ale comportamentului amoros-erotic, reproducând relațiile generale ale societății de clasă în relațiile sale intersexuale. Susceptibilitatea sa la recrutarea sa ca militant pentru orice cauză e o demonstrație amplă a realei sale impotențe. Completa sa inutilitate în a schimba ceva se vădește tot mai tare pe zi ce trece, cea mai radicală faptă de care e în stare ținând de participarea la niște proteste călduțe la fel de impotente ca și el.

În ciuda modului mai mult sau mai puțin lejer în care își folosește timpul între limitele libertății individuale permise de spectacolul totalitar, studentul evită aventura și experimentul, preferând securitatea spațiului-timp zilnic organizat ca o cămașa de forță pentru beneficiul său de către gardienii sistemului. Deși nu este constrâns să-și separe munca de timp liber, o face de bună voie, între timp proclamându-și în mod ipocrit disprețul pentru "studenții buni" și "tocilari". El e atât de prost și de mizerabil încât acceptă orice compromis în vederea unor mici "reduceri pentru studenți" stabilite de către avangarda opresiunii moderne și slăvite în mod natural ca o mare victorie pentru organizațiile "militante" studentești. A trebui să-și facă un nenorocit de card bancar sau un căcat de plastic scump pentru a putea beneficia de transport local redus i se pare ceva normal. Va înghiți orice mizerie câtă vreme îi permite să aibă parte de privilegiul iluzorii.

Însă reala mizerie a vieții de zi cu zi a studentului, își găsește imediat compensația-fantezie în opiumul mărfurilor culturale. În spectacolul cultural studentul își află locul natural ca un discipol plin de respect. Deși se găsește aproape de punctul de producție, accesul la cultură autentică și-l refuză singur; astfel el descoperă "cultura post-modernă" ca un spectator plin de admirație. Într-o eră în care arta e moartă, el rămâne cel mai loial patron al cafenelelor fals-boeme, a festivalelor culturale, de film, teatru, muzică și un participant permanent al conferințelor pseudointelectualilor. Consumând fără de rezerve și fără critică, el se găsește în elementul său. Dacă "Spațiile Alternative de Cultură Alternativă" nu ar fi existat, studentul le-ar fi inventat. El e un exemplu perfect al tuturor platitudinilor cercetării de piață americane: un consumator evident, condiționat prin advertising în atitudini fervente divergente către produse ce sunt identice în nulitatea lor, cu o preferință irațională pentru Marca X (Coca-Cola, Liiceanu sau Pleșu) și o prejudecată irațională împotriva Mărcii Y (Pepsi, Mircea Badea sau Dan Puric).

Incapabil de pasiuni reale, studentul caută excitare în polemicile lipsite de pasiune asupra ultimelor albume, filme, evenimente, dintre celebritățile Neintelligenței și dintre ideologiile lor rivale, a căror funcțiune e să mascheze probleme reale, dezbătând unele false. El redescoperă filmele produse acum zeci de ani; în ignoranța sa el ia fiecare rediscutare și vechitură drept o revoluție culturală. Grija sa principală e ca întotdeauna să-și mențină statutul cultural ce s-a convins pe sine că îl deține.

Pentru că în România, mai mult decât oriunde altundeva, studentul e mulțumit a se declara apolitic. Dar (ne)participarea sa politică e mediată de același spectacol. Astfel el apucă toate rămășițele peticite și demne de milă ale unei revolte ce a fost anihilată acum mai bine de 20 de ani de "reformismul" socialdemocrat și de contrarevoluția capitalistă. Conducătorii sunt foarte conștienți de această înfrângere a mișcării revoluționare, la fel și revoluționarii înșiși. Dar studentul rămâne inconștient și continuă să nu participe la nici măcar la cele mai caraghioase demonstrații. Această totală ignoranță politică face din universități un teritoriu de vânătoare pentru manipulatorii organizațiilor birocratice pe moarte (de la organizațiile studențești la partide și asociațiile de tineret ale acestora), ce programează în mod totalitar și constrângător opțiunile politice ale studentului. Ocazional ies la iveală tendințe deviaționiste și ușoare impulsuri către "independență ideologică", însă după o perioadă de rezistență de față dizidenții sunt invariabil încorporați într-o ordine pe care nu au chestionat-o în mod fundamental niciodată.

Însă acesta nu e singurul arhaism al studentului. El se simte obligat să aibe idei generale asupra oricărui subiect, să-și formeze o viziune coerentă asupra lumii, capabilă de a da sens nevoii sale pentru activitate nervoasă și promiscuitate asexuală. În consecință el cade pradă ultimelor eforturi misionare ale noilor și vechilor culte descreierate. Cu o ardoare atavistă el se grăbește să adore aburelile seci ale vreunui guru, moaștele vreunui sfânt sau să prețuiască miezul neînțeleș ale religiilor preistorice în credința că ele îl îmbogățesc atât pe el cât și timpul în care trăiește. Alături de damele în vârstă din provincie, studenții formează categoria socială cu cel mai mare procentaj de persoane "spirituale". Oriunde altundeva șarlatanii religioși ar fi fost insultați și respinși, însă clericii universității continuă să adune sute de studenți în veceurile lor spirituale.

Ca să fim cu totul cinstiți ar trebui să menționăm că există câțiva studenți tolerabil de inteligenți. Aceștia evită cu ușurință reguțiile mizerabile destinate a controla studenții mediocri. Ei pot face asta tocmai pentru că au înțeles sistemul; și ei îl înțeleg pentru că îl disprețuiesc și se cunosc pe sine ca fiind dușmanii lui. Ei se află în sistemul educațional pentru a primi ce are el mai bun de oferit, burse și granturi. Folosindu-se de contradicția ce, pentru moment cel puțin, obligă sistemul să mențină un sector mic și relativ independent de cercetare "academică". Disprețul lor deschis pentru sistem merge mână în mână cu luciditatea ce îi face capabili să depășească lacheii proprii sistemului, în special din punct de vedere intelectual. Pentru că studentul nu se poate revolta împotriva a nimic fără a se revolta împotriva propriilor studii, deși necesitatea acestei revolte e simțită mai puțin natural de el decât de muncitor, care se revoltă spontan împotriva condiției sale de muncitor. Dar studentul e un produs al societății post-moderne ca și Tudor Chirilă sau iPad-ul. Extrema sa alienare poate fi contestată doar printr-o contestare a întregii societăți. Această critică nu poate fi în nici un fel dusă la capăt pe terenul studentului: studentul ce se definește pe sine astfel se identifică cu o pseudo-valoare ce îl împiedică să devină conștient de reala sa privare, rămânând astfel la înălțimea falsei conștiințe. Dar oriunde societatea actuală începe a fi contestată, tinerii iau parte în contestare; și această revoltă reprezintă cea mai directă și mai profundă critică a comportamentului studențesc.

Spațiile care acum nici 10 ani adunau studenți în vederea unui proces de auto-educare și aprofundare a studiilor (și aici ne referim îndeosebi la bibliotecii) au ajuns să fie nimic mai mult decât niște bordeie unde tineretul merge doar pentru a fi văzut și în vederea socializării în jurul ultimului album a dracu-știe cărui dj sau al aventurii sexuale din noaptea anterioară.

2. Către realizarea practică a teoriei

După o îndelungată perioadă de somnolență și permanentă contrarevoluție, ultimii ani au fost marorii primelor gesturi ale unei noi perioade de contestare, cel mai vizibil printre tineri. Dar societatea spectacolului, în reprezentarea ei a ei însăși și a dușmanilor săi, își impune propriile categorii ideologice asupra lumii și a istoriei. Prezintă tot ceea ce se întâmplă ca și cum ar face parte din ordinea naturală a lucrurilor și reduce dezvoltările cu adevărat noi ce îi vestesc înlocuirea, la nivelul noutăților consumerismului superficial. În realitate revolta tinerilor împotriva felului de viață impus lor reprezintă pur și simplu un vestitor, o expresie preliminară a unei subversiuni mult mai răspândite ce îi cuprinde pe toți cei ce simt crescătoarea imposibilitate de a trăi (la propriu) în această societate, un preludiu al următoarei ere revoluționare. Cu metodele lor obișnuite de inversare a realității, ideologia dominantă și gurile prin care ea se propagă zilnic reduc această mișcare istorică reală la o categorie socio-naturală: "tineretea". Orice nouă revoltă a tinerilor e întotdeauna reprezentată ca fiind doar eterna revoltă a tineretii ce reapare cu fiecare generație, doar pentru a dispărea "când tinerii devin angajați în afacerea serioasă a producției și când le sunt oferite țeluri reale, concrete", cu alte cuvinte când se "maturizează" și ei și acceptă odată traiul ăsta de câtat cu care părinții lor s-au obișnuit de mult. "Revolta tineretului" a fost subiectul unei veritabile inflații jurnalistice (oamenilor li se prezintă spectacolul revoltei pentru a-i distra de la posibilitatea de a participa la vreuna). E reprezentată ca o supapă de siguranță socială aberantă, dar necesară, ce își are rolul de jucat în funcționarea lină a sistemului. Această revoltă împotriva societății reasigură societatea pentru că se presupune că rămâne parțială, făcută să ocupe locul "problemelor de adolescenți" (analog cu "chestiunea rasială" sau cu "locul femeii") și este în curând depășită. Protestul studentului e permisibil, chiar agreeat. De ce? Pentru că nu schimbă nimic. Doar pentru că a mutat socializarea din bar în stradă pentru câteva ore, studentul nu reprezintă mai mult decât un mic inconvenient săptămânal și care nu deranjează cu nimic seara plăcută de duminică a tuturor politicienilor ce se cacă pe el și pe părerea lui.

În realitate dacă există vreo "problemă a tineretului" în societatea post-modernă, ea pur și simplu constă în faptul că tinerii simt cel mai acut criza profundă a acestei societăți – și încearcă să o exprime. Orice om se revoltă când realizează faptul că fără monedă nu se materializează mâncare de plastic pe masă și că dreptul la viață nu ți-o garantează (nici viața, nici mâncarea). Tânăra generație e astfel un produs prin excelență al societății post-moderne și post-'89, fie că alege să se integreze în ea, fie că se vede pe sine ca cea mai radicală respingere a ei. Ceea ce e surprinzător nu este faptul că tineretul se revoltă, ci că "adulții" sunt atât de resemnați. Însă rațiunea pentru aceasta e istorică, nu biologică: generația anterioară a trecut prin toate înfrângerile și a înghițit toate minciunile lungii și rușinoasei dezintegrări a mișcării "revoluționare".

În sine, "Tineretul" e un mit publicitar legat de modul capitalist de producție, ca o expresie a dinamismului său. Studii sociologice, dar și literatura de reformă educațională, îi numește pe acești tineri generația Y, generație caracterizată de și axată pe consum și astfel puternic depolitizată, păstrând totuși o crasă mentalitate liberală. O generație a individualismului extrem, a narcisismului și a auto-suficienței justificatoare. Această preeminență iluzorie a tinerimii române a devenit posibilă odată cu "revenirea" economică de după așa-numita Revoluție, urmând intrării pe piața globală a unei întregi societăți de noi consumatori mult mai flexibili și al căror rol de consumatori i-a făcut capabili de a se identifica cu societatea spectacolului. Însă ideologia oficială se găsește încă o dată pe sine în contradicție cu realitatea socioeconomică (târându-se în urma ei) și tocmai tineretul este cel care și-a asumat prima oară o furie irezistibilă de a trăi și care se revoltă spontan împotriva plictiselii zilnice și a timpului mort pe care lumea veche continuă să-l producă în ciuda tuturor modernizărilor sale. Cei mai revoltați dintre

ei exprimă o respingere pură și nihilistă a acestei societăți fără a avea conștiința posibilității de a o depăși. Însă o asemenea perspectivă e căutată și dezvoltată peste tot în lume. Ea trebuie să păstreze coerența criticii ce justifică acțiunea și organizarea practică a acestei coerențe ce permite distrugerea cât mai grabnică a monstrului capitalist.

La nivelul cel mai primitiv, "delincvenții" din întreaga lume își exprimă prin cea mai evidentă violență refuzul de a fi integrați în societatea actuală. Însă abstractul refuzului lor nu le dă nici o șansă de a scăpa de contradicțiile unui sistem ale cărui produse negative spontane ei sunt. Delincvenții sunt produși de fiecare aspect al ordinii sociale prezente: urbanismul proiectelor de locuințe, spargerea așa-ziselor valori, extinderea unei lejerități consumeriste din ce în ce mai plictisitoare, controlul polițist-cu-față-umană în creștere asupra fiecărui aspect al vieții zilnice și supraviețuirea unei unități a familiei ce și-a pierdut orice semnificație. Ei disprețuiesc munca, însă acceptă confortul și mărfurile. Vor tot ceea ce spectacolul le oferă și îl vor acum, însă nu își pot permite să plătească. Această fundamentală contradicție le domină întreaga existență, constrângându-le eforturile de a se folosi cu adevărat liber de timpul lor, de a se exprima și de a forma un soi de comunitate. Pentru a scăpa de această contradicție delincventul trebuie ori să se resemneze la a merge la lucru pentru a putea cumpăra mărfuri – în vederea acestui scop se dedică un întreg sector de producție ce este în mod specific devotat seducerii sale întru consumerism (telefoane deștepte, tot soiul de tablete, haine, fel și fel de produse alimentare de dragul pseudo-softurilor, alcool, legale, etc.) – ori este forțat să atace legile mărfii, fie într-o manieră rudimentară, furând, fie într-o manieră conștient-conștiințioasă avansând către o critică revoluționară a lumii mărfurilor. Nici una dintre aceste soluții nu este totuși suficientă, deoarece se află la marginea crizei și nu contribuie cu nimic la distrugerea mașinii capitaliste a spălării pe creier. Consumul "înmoaie" comportamentul acestor tineri rebeli, iar revolta lor se transformă în cel mai rău conformism. Pentru delincvenți doar două viitoruri sunt posibile: trezirea conștiinței revoluționare sau oarba obediență în fabrici sau în birourile vreunei corporații multinaționale deplângându-și tinerețea ratată. Din acest motiv noi promovăm ideea ca critica revoluționară a societății mărfurilor să fie urmată cu necesitate de distrugerea acestei societăți, împreună cu aparatul represiv ce ea îl poartă cu sine.

Dacă în 1990 studenții timișoreni care participau activ la greva din decembrie le spuneau muncitorilor să nu se amăgească, căci "toate grevele care se vor declara de acum înainte au un singur scop: demisia scaietilor puterii.", după 2010, ne trezim cu un conformism și o falsă speranță pusă în petiții kilometrice și uși ale burtoșilor din Ministerie închise-n față. Trecerea de la revoluționar la conformism este o linie care se prelinge în paralel cu creșterea forței consumului și a îndobitocirii capitaliste a societății românești. Să nu ne mai luptăm pentru drepturile noastre, căci acestea se pot cumpăra la ofertă într-un supermarket. Să nu ne mai gândim la ziua de mâine, când azi e ziua când ne putem îneca amarul în alcool sau amăgi cu încă o vizită în mall. Pasivitatea e contra-revoluționară, e prietenul inamicului nostru.

În anii trecuți, diverși studenți au încercat fel și fel de acțiuni prin care doreau să pună sub semnul întrebării autoritatea ce aparent ne dictează viitorul. Susținerea a fost nulă, iar instituțiile statului au reușit să se folosească de pasivitatea studentescă pentru a reprima micile revolte. Doar o mică parte a societății civile a reacționat. Restul a ignorat acțiunile sau le-au considerat ca fiind prea "directe", prea "violente", "ne-civilizate". Consecințele, dacă au existat, au devenit irelevante încă de a doua zi. Cu astfel de inițiative nu mai putem pierde vremea. Dacă Statul nu vrea să ne audă strigătele, îl vom lovi până el va fi cel care urlă.

Aceeași pasivitate continuă să ne domine încă viețile pentru că principiile vechii lumi continuă să guverneze lumea noastră *postmodernă*; tradiția generațiilor moarte încă apasă pe mințile celor vii. Oamenii ai vechiului regim continuă să conducă și astăzi. Trecutul nu a dispărut, ci doar a îmbrăcat hainele noi ale neoliberalismului. Bătrânii "comuniști" educă noul tineret "democrat". Precum spuneau studenții în 1990, "Avem totul de pierdut, însă pericolul de a ne vedea, din nou, închiși în țarcul comunist (fie el și renovat) e mult prea mare ca să ne lase indiferenți." Trebuie să fim conștienți de un singur lucru: lupta anti-sistemică începută în perioada postbelică, care inițial era o luptă anti-comunistă, se transformă încetul cu încetul într-una anticapitalistă. Căci doar denumirile s-au schimbat, nu și sistemul în sine. Diferența e că dizidența nu mai e admirată, ci, mai degrabă, luată în derâdere. Deocamdată...

Astăzi în afară de lanțuri și de o viață lipsită cu totul de profunzime, dusă într-un mediu viciat și auto-distructiv, nu mai avem "ceva de pierdut".

Opoziția către această lume venită din interiorul ei, pe propriul ei teren, din partea unor presupuse organizații revoluționare, naționaliste și cripto-fasciste, e doar o opoziție aparentă, foarte probabil orchestrată la nivel global de imperialismul actual. Asemenea pseudo-opoziții, propagă cele mai proaste mistificări și invocă ideologii mai mult sau mai puțin rigide, în cele din urmă ajutând la consolidarea ordinii dominante, ducând-o chiar mai departe de conformismul tacit. Organizațiile studențești și partidele politice aduse la viață de către societatea post-decembristă pentru propria sa emancipare au devenit simple valve de siguranță, regulând mecanismele sistemului, proprietatea privată a liderilor căutându-și propria emancipare, folosindu-le ca scări ajutătoare către roluri din interiorul clasei conducătoare a unei societăți ce nici nu visează să o pună la îndoială. Programul de partid sau de organizație poate conține vestigii de frazeologie "revoluționară" sau a "iubirii de patrie", însă practica lor este peste tot reformistă. (Reformismul lor a devenit, în fapt, fără sens de când capitalismul însuși a devenit în mod oficial reformist.) A spune că aceleași partide se învârt la putere și nu că se opun de fapt unul altuia a devenit cea mai banală platitudine.

Lucrând constant pentru perpetuarea dictaturii universale a economiei de piață, ele sunt purtătoarele celei mai mari minciuni într-o lume a minciunilor. Un sistem social universal dominant, tinzând către auto-regularizarea totalitară, e doar aparent combătut de către false forme de opoziție – forme iluzorii ce rămân prinse pe propriul teren al sistemului, astfel servind doar la întărirea sa. Pseudo-democrația birocratică este doar cea mai grandioasă dintre deghizările vechii lumi ale ierarhiei și ale muncii alienate.

Cât despre organizaționismul studențesc, el nu e nimic altceva decât parodia unei farse, o imitație ridicolă și fără sens a unei mișcări muncitorești (sindicalism) de mult degenerate.

Douăzeci și trei de ani de contrarevoluție ne separă de revoluție. Următoarea revoluție trebuie odată pentru totdeauna să o rupă cu propria preistorie și să-și derive poezia din viitor. Mici grupuri de "militanți" ce susțin că reprezintă "moștenirea revoluționar-decembristă autentică" sunt voci ce vin de dincolo de mormânt, în nici un fel nu vestesc ele viitorul. Aceste relicve ale marelui naufragiu al "revoluției trădate", sfârșesc invariabil prin a apăra sistemul; aceasta e trădarea lor scandalosă a revoluției: schimbarea sistemului și nu renunțarea la el. Aceeași ideologie post-revoluționară și anti-comunistă domnește, cu aceeași inabilitate teoretică și practică de a cuprinde problemele actuale ale planetei.

Sistemul social dominant, ce se fletează pe sine datorită constantei sale modernizări, trebuie acum confruntat cu un oponent demn: negarea egal de modernizată produsă de el însuși. Demistificările practice ale mișcării istorice exorcizează fantomele ce bântuie conștiința revoluționară; revoluția vieții de zi cu zi e confruntată cu imensitatea celor ce le are de îndeplinit. Să fie cât se poate de clar că schimbarea personală, oricât de radicală, nu are în mod necesar un caracter revoluționar. Revoluția și viața ce ea o anunță trebuie să fie ambele reinventate. Dacă proiectul revoluționar rămâne fundamental același – schimbarea radicală a sistemului politic – aceasta e pentru că condițiile ce au dat naștere proiectului nu au fost niciodată transformate în mod radical. Dar acest proiect trebuie reluat cu o nouă și altfel de radicalitate și coerență, învățând din eșecurile revoluționarilor anteriori, astfel încât realizarea sa parțială să nu aducă cu sine doar o nouă diviziune a societății.

3. A crea în sfârșit o situație ce trece dincolo de punctul fără de întoarcere

De vreme ce lupta dintre sistem și noul proletariat (din care face parte și studențimea) poate avea loc doar în termenii totalității, viitoarea mișcare revoluționară trebuie să abolească orice din interiorul ei ce tinde să reproducă alienarea produsă de sistemul mărfurilor – de exemplu, sistemul dominat de muncă comodificată (comercializată) și existența unor ierarhii, lideri, etc. Trebuie să fie o critică a aceluși sistem, o negare întrupând toate elementele necesare înlocuirii sale. Organizarea revoluționară este această necesară mediere dintre teorie și practică, dintre om și istorie, dintre masa de muncitori (și studenți, zicem noi) și proletariatul constituit ca clasă. Dacă suntem în stare să-l realizăm în practică, tendințele "teoretice" și micile diferențe în gândire trebuie imediat lăsate la o parte în vederea unirii într-un front comun orizontal, informal și celular. Totul în cele din urmă depinde de modul în care noua mișcare revoluționară rezolvă întrebarea organizațională; dacă formele sale organizaționale sunt compatibile cu proiectul esențial: aducerea puterii decizionale în mâinile celor ce învață și produc – adică marea masă a populației. O astfel de organizare trebuie să aducă cu sine distrugerea tuturor fundațiilor societății ce o combate: sistemul educațional și rolul acestuia; producția de mărfuri; ideologia sub toate formele sale; statul; și separațiile impuse de către stat.

Motivul din cauza căruia vechea mișcare revoluționară s-a prăbușit a fost separația dintre teoria insurecționistă și punerea nereușită în practică. Doar momentele supreme ale luptei au depășit ruptura și și-au descoperit propriul adevăr. Nici o organizație nu a acoperit acest gol până acum. Ideologia și dogma, nu contează cât de "revoluționară" ar fi, întotdeauna servește conducătorii, ea rămânând teorie goală; este alarma ce revelează prezența unui inamic din interior. Din acest motiv critica ideologiei trebuie, în ultimă analiză, să fie prima problemă a organizării revoluționare. Minciunile sunt produsul unei lumi alienate; ele nu pot apărea dinăuntru unei organizații ce susține că poartă adevărul social fără ca acea organizație să devină din acel moment încă o minciună într-o lume a minciunilor. Acestei critici îi urmează în sfârșit acțiunea. Toate aspectele pozitive ale auto-organizării orizontale, non-ierarhice, trebuie să fie deja prezente sub formă embrionică în orice organizație revoluționară ce țintește către realizarea lor.

Studențimea poate juca jocul revoluției doar dacă miza e lumea întreagă; altminteri nu e nimic. Singura formă a puterii sale, autoorganizarea autonomă generalizată, nu poate fi împărțită cu vreo altă putere. Pentru că reprezintă disoluția efectivă a tuturor puterilor, nu poate fi tolerată vreo limitare (geografică sau de alt fel); orice compromisuri vor fi acceptate vor fi imediat transformate în concesiuni, iar apoi în capitulare. Auto-organizarea trebuie să reprezinte atât mijloacele cât și sfârșitul luptei din prezent. Nu e doar miza luptei, ci forma potrivită ei. Este în sine materialul cu care lucrează și propria presupuziție.

O critică unitară a lumii este garanția coerenței și a adevărului unei organizări revoluționare. A tolera existența unui sistem opresiv într-o regiune anume (doar pentru că se prezintă ca revoluționară, de exemplu) duce la a recunoaște legitimitatea opresiunii. A tolera alienarea în orice domeniu singular al vieții sociale duce la recunoașterea unei inevitabilități a tuturor formelor de obiectificare. Nu e suficient a susține puterea auto-organizării studențești în abstract; este necesar a demonstra ce înseamnă în mod concret: suprimarea producției de truditatori inutili. În ciuda deosebirilor superficiale, toate societățile existente, sunt guvernate de logica producției unor oameni needucați și slabi; aceasta reprezintă baza auto-reglării lor totalitare. Obiectificarea produsă de sistemul educațional actual este obstacolul esențial în fața totalei emancipări către construcția liberă a vieții. În lumea producției de funcționari de birou,

praxis-ul nu e urmat în concordanță cu țeluri determinate autonom, ci în acord cu directivele unor forțe externe, precum piața așa-numită liberă. Legile economice iau aparența unor legi naturale; însă puterea lor depinde doar de neatenția celor ce participă la ele.

Esența producției de slujbași de birou constă în pierderea sinelui în creația haotică și inconștientă a unei lumi aflată cu totul dincolo de controlul creatorilor ei. Prin contrast, nucleul radical revoluționar al auto-organizării generalizate stă în controlul conștient al tuturor asupra întregului vieții. Auto-administrarea alienării cauzate de marfă l-ar face pe fiecare programatorul propriei supraviețuiri – reglând ciclul distructiv capitalist. Sarcina auto-organizării va fi astfel nu auto-administrarea lumii existente, ci transformarea ei calitativă neîncetată: înlocuirea concretă a mărții (acel enorm ocol din istoria auto-produserii umane).

Această înlocuire implică în mod natural abolirea muncii și înlocuirea sa cu un nou tip de activitate liberă, astfel eliminând una dintre rupturile fundamentale ale societății post-moderne: aceea dintre o muncă din ce în ce mai obiectificată și un timp liber consumat pasiv.

Însă munca însăși trebuie acum atacată. Departate de a fi ”utopică”, abolirea muncii este prima condiție pentru înlocuirea efectivă a societății mărfurilor, pentru eliminarea separației din viața fiecărei persoane, dintre ”timp liber” și ”timp de muncă” – acele sectoare complementare ale vieții alienate. Doar când această opoziție e depășită vor fi oamenii în stare să-și supună activitatea vitală propriei voințe și conștiințe și să se vadă într-o lume pe care ei înșiși au creat-o. Democrația auto-organizării (în general) reprezintă soluția la toate separările prezente.

Dominarea conștientă a istoriei de către oamenii ce o produc – la asta se ridică întregul proiect revoluționar. Istoria post-modernă, la fel ca toată istoria trecută, este produsul praxis-ului social, rezultatul (inconștient) al activităților umane. În era dominării totalitare, capitalismul și-a produs propria religie: spectacolul. Spectacolul este realizarea terestră a ideologiei. Niciodată nu a mai fost lumea mai cu susul în jos, distrugându-se pe sine pentru a putea supraviețui.

Umanitatea e confruntată istoric cu problema revoluției. Materialul tot mai grandios și mijloacele tehnologice sunt egalate doar de profunda insatisfacție crescătoare a tuturor. Burghezia și moștenitoarea ei, birocrăția, sunt incapabile de a găsi supradezvoltării vreun rost tocmai pentru că ambele trebuie să se forțeze să mențină o veche ordine. Singurul lucru la care o pot folosi e la întărirea controlului polițienesc. Ele nu pot face nimic, în afara acumulării de capital, și astfel, de studenți/proletari – un student/proletar fiind cineva care nu are putere asupra vieții sale și care o știe, neavând altceva de pierdut decât proverbialele lanțuri cu care societatea îl ține la locul său.

Este soarta istorică a noului proletariat de a fi singurul moștenitor al bogățiilor fără de valoare ale lumii burgheze – bogății pe care trebuie să le transforme și să le înlocuiască într-o asemenea măsură încât să faciliteze dezvoltarea unor ființe umane complet realizate ce sunt pe urmele totalei aproprieri a naturii și a propriei naturi. Această realizare a naturii umane poate însemna doar multiplicarea nelimitată și deplina satisfacție a dorințelor reale ce sunt înăbușite de spectacol în cele mai întunecate colțuri ale inconștientului revoluționar și pe care le poate realiza doar în mod fantastic în delirul de vis al publicității. Adevărata împlinire a dorințelor autentice – ceea ce presupune abolirea tuturor pseudonevoilor și pseudo-dorințelor fabricate zilnic de sistem pentru a-și perpetua propria putere – nu poate avea loc fără suprimarea, distrugerea și înlocuirea spectacolului mărții.

Tot ceea ce ați citit până acum în aceste pagini au fost vorbe goale. Ceea ce trebuie făcut cu adevărat e să ne întrebăm: Ce va face studentimea când opresiunea va fi prea mare iar momentul acțiunii e aici? Va trage în piept gaz și va fugi plângând la mă-sa sau va sparge aparatul represiv? Va încasa bastoane peste coaste sau le va lua și cu ele va rupe picioarele roboților fără chip ce sunt polițiștii și jandarmii? Va deschide gura pentru ca politicienii să se cace din nou în ea sau îi va spânzura în centrul orașului? Noi spunem: Îi vom arde pe rug, fumul întunecând cerul, iar în mijloc la loc de onoare vor fi președintele, primul-ministru și patriarhul. Vom dansa în jurul focului ca sălbaticii, iar cenușa le-o vom stinge pișându-ne pe ea. Tot ceea ce ne-au furat vom lua înapoi, iar azi va fi al nostru.

Rămâne doar întrebarea: ce facem apoi? Ce facem mâine?

*

Nu are nici un rost a explica ce e drept oamenilor nedrepti. Asta s-a făcut destul până acum. Nu vrem să ne explicăm acțiunile unor intelectuali bolborositori și rupti de realitate, dar care le știu pe toate oricum, ci mai degrabă sectorului cu potențial revoluționar al populației. Adică celor ce înțeleg imediat aceste acțiuni, pentru că ei la rândul lor se găsesc prizonieri. Cei ce nu mai vor să aibă de a face cu flecăreala celor "de stânga" pentru că e fără sens sau consecință.

Celor ce s-au săturat!

Celor ce au realizat că viitorul promis lor de către dascălii și profesorii lor, de proprietarii și lucrătorii sociali, de manageri și șefi, de reprezentanți și consilieri locali e nimic mai mult decât o minciună goală, dar care cu toate acestea au frică de poliție și represiune. Este cu totul necesar ca ei – și nu intelectuali micurburzezi – să înțeleagă că totul s-a sfârșit acum, că lucrurile sunt în mișcare, că astfel de texte sunt doar începutul! Că un sfârșit al puterii porcilor se apropie! Lor trebuie să le spunem că construim o rezistență și că aceasta e a lor. Lor le spunem că lucrurile sunt în mișcare.

Avem de-a face cu un protest când declar că nu îmi place aceasta sau cealaltă. Când pun capăt la ceea ce nu-mi place, avem de-a face cu rezistență. Avem de-a face cu un protest când declar că refuz a mai tolera această situație. Când am grijă ca nimeni să nu o mai tolereze avem de-a face cu rezistență.

Ulrike Meinhof

Despre viața de student și cât de câcat e ea
O deturnare a textului originar din 1966, „De la misère en milieu étudiant considérée sous ses aspects
économique, politique, psychologique, sexuel et notamment intellectuel et de quelques moyens pour y
remédier”
2014

Preluat la 16.12.2022 de la <https://centruldecultura.wordpress.com/>

ro.theanarchistlibrary.org